

PRZEPASAĆ (24) *vb pf i impf*

pf (23), *impf* [*praes*] (1) *Mącz*.

e jasne; w *inf* -pa- (1) *RejPos*, -pã- (1) *LubPs*; drugie *a jasne*; w *imp* -pã-; w pozostałych formach -pa- (11), -pã- (5); -pa- *Leop*, *BibRadz*, *Mącz*, *BielSat*, *BielRozm*, *LatHar*, *WujNT* (2), *JanNKarGórn*; -pã- *OpecŻyw* (2), *KochFrag*; -pa- : -pã- *BielKron* (1:1), *RejPos* (1:1).

inf przepasać (3). ◇ *fut i praes* 1 sg przepasam (1). ◇ 2 sg przepaszysz (1). ◇ 3 sg przepasze (2). ◇ *praet* 3 sg *m* przepasał (4). *f* przepasała (1). ◇ 3 *pl m pers* przepasali (1). ◇ *imp* 2 sg przepasz (3). ◇ 2 *pl* przepaszcie (1). ◇ *con praet* 3 sg *f* by była przepasała (1). ◇ *part praet act* przepasawszy (6).

Sł stp notuje, *Cn brak*, *Linde XVII(XVIII) w*.

1. *Przewiązać wokół czegoś* (23) :

Zwroty: »we dwoję przepasać« (2): Y ty nedzne Sienniczki [!] co śiano przedaia/ Widzim iako ná lówce śiano rołtrząiaia. Zwinie fnopek by kądziel/ we dwoję przepafze/ Co żywo ftawia sieci ná pieniądze wafze. *BielSat* B4v [*idem*] *BielRozm* 15.

[»wkoło przepasać«: iże ftawiaiać tyki w pośrzodku mácice káždą ku fwey tyce małz przywiewzowác w koło przepafawfzy we śrzodku *Cresc* 1571 321.

»przepasać we śrzodku«: *Cresc* 1571 321 *cf* »wkoło przepasać«.]

Przen (1) :

W porównaniu (1): *KochFrag* 22 *cf* *Zwrot*.

Zwrot: »w poły [co] przepasać [czym]« (1): Ale y ziemia nie iest bez fwoiey ozdoby/ Bo y tę Bóg ofzláchcił dżiwnémi fpołoby: To/ [...] górami/ to láfy/ [...] A w poły ia przepafał morzem vrownánym *KochFrag* 22.

a. *Przewiąz(yw)ać wokół pasa i bioder, włożyć (wkładać) przepaskę okrywającą męskie genitalia lub pas, za który podciąga się szatę, aby ją skrócić* (20) : *Incingo et praecingo*, *Przepalam*. *Mącz* 54a.

przepasać kogo (1): *Matka* by go [*Jezusa*] byla przepafala/ ale dla iego wietfseé [!] fromoty niedopulfczona. *OpecŻyw* 138.

Zwroty: »przepasać biodra« [*w tym: czym* (1)] (2): [*Jan Chrzyciel*] Chodził w odzyeniu s fierści Wielbładowey przepafawfzy biodrá fwoie fkorą. *BielKron* 137, 30.

»przepasać biodra« [*gotując się do drogi*] [*szyk zmienny*] (2): A fskoro baranka pożywatz ięli/ boty na nogi włożyli/ biodrá fwé przepafali/ láłkami fie podpiérali/ [...] bo tak s przykázania mieli. *OpecŻyw* 90; A *Elizeufz* prorok zawołał iednego z fynow [...] y rzekł mu/ przepafz biodrá fwoie [*Accinge lumbos tuos*]/ á wezmi tę bańkę oliwy w rękę twą/ á idz do Rámothá Gilehadfkiego *BudBib* 4.*Reg* 9/1.

»biodra przepasać« [*na znak pokory, poddania się*] (1): *Benádáb* vciekł do miáftá y fkrył fie. Słudzy iego wiedząc być miłofierne Zydy/ wyfzli przeciwko im włożywfzy ná głowę káptury/ á biodrá przepafawfzy/ mowiać ku *Achábowi*/ flugá twoy *Benádáb* prosi o żywot/ da tobie dań iáką mu chcefz włożyć. *BielKron* 85v.

Przen (13) :

Zwroty: »przepasać biodra (swoje)« [*jako znak gotowości do drogi lub innego, zwykle ciężkiego, zadania*] = *accingere lumbos* *Vulg*, *PolAnt* (4): *TarDuch* B8; *OD*powiedziawfzy tedj *Pan Iopowi* [...] rzekł/ [...] *Przepafz* iako mąż biodra fwoie/ będfcie pytał/ á tj mnie odpowieday. *Leop* *Iob* 38/3;

Gdyż to ielźcze z dawná o nim [o Bogu] Prorok powiedział: Iż wyźedł ná ty święte śprawy fwoie/ przepáfawłzy iáko mocny Obrzym święte biodrá fwoie *RejPos* 346; *BudBib Iob* 38/3.

»przepasać biodra« [*jako znak chęci służenia komuś*] (1): Słuchay iż [Bóg] chce przepáfác łam biodrá fwoie/ á łhuźycíci połádziwłzy cie v łtołu fwoiego. *RejPos* 346.

a) Udzielić czegoś [kogo] (3) :

przepasać czym (2): Gdyż ten Pan Bog moczą fwoyą mnie przepáfác raczył Y ná drogę niezmaźaną ták mie łam przeznáczył *LubPs* Ev; Prysłlady ná *vocales*. [...] Buog ktory mie pypáfall śilla. *JanNKarGórn* G4.

Zwrot: »przepasać pasem [czego]« (1): Lekcia z kxiąg Eccleziáftykułá Cap: 44. [...] y vbłogoflawił go w chwale/ y przepáfał go páfem śpráwiedliwości. *Leop* BBB3.

b) Stać się jakimś (5) :

Zwrot: »przepasać biodra (swoje)« [*w tym: czym* (4)] = *succingere lumbos PolAnt, Vulg* (5): A przetoż przepáfawłzy biodrá vmyłtu wálzego trzeźwościá/ dośkonáłą nádźieię mieycie w łálce ktora wam ielť przynieśioná/ áź łię okaże Iezus Kryłtus. *BibRadz 1.Petr* 1/13; *RejPos* 346; PRzepáfáła mocno (wdowá święta Chryłtułowá N.) męłtwem biodrá fwoie: y vmocniłá rámię fwoie. *LatHar* 456; Stoyćielź tedy przepáfawłzy biodrá wálze prawdą/ á obłokłzy páncierz śpráwiedliwości/ y obuwłzy nogi w gotowość Ewángeliey pokoiu *WujNT Eph* 6/14, *1.Petr* 1/13.

2. W funkcji impf: stanować odzienie [kogo] (1) : łam Iozef był obletzon wbyałą łuknię a barzo łwyatłá/ a płáłtz pawłotzny złotem wyłzywany przepáfał go *HistJóz* B4.

Synonim: **1. obwiqzać.**

Formacje współrdzenne cf 2. PASAC.

Cf **PRZEPASANIE, PRZEPASANY**